

محفل انس با قرآن ویژه مدیران - روز سه‌شنبه ۹۶/۱۰/۵

تفسیر انواع هدایت‌های قرآنی

هدایت از منظر قرآن کریم شامل دو نوع اولیه و ثانویه است. هدایت اولیه شامل دعوت همگانی پیامبر (ص) و امامان (ع) به توحید و واجبات و ترک محرمات یعنی هدایت الی الطریق است که این هدایت نشان دهنده راه به مخاطبان رسالت است. هدایت ثانویه نیز شامل پاداش خداوند به پذیرندگان هدایت اولیه است و هدایت الی المطلوب نام دارد که در آن مخاطبان به خود مقصد هدایت می‌شوند. هدایت اولیه مانند این است که کسی از ما نشانی محلی را می‌خواهد و ما با نقشه، مسیر را به وی نشان می‌دهیم و هدایت ثانویه مانند این است که آن فرد را خودمان به محل مورد نظرش می‌رسانیم. در هدایت‌های قرآنی نقش اختیار انسان بارز است چرا که اگر انسان به خوبی از اختیار خود استفاده کند، هدایت می‌شود ولی اگر از اختیار در جهت منفی استفاده کند هدایت نمی‌شود. بر اساس فرمایش قرآن کریم کار پیامبر (ص) ابلاغ و رساندن پیام خداست و هدایت، کار خداوند است. با طرح مسأله اختیار این پرسش مطرح می‌شود که چرا خداوند برخی را هدایت و برخی را گمراه می‌کند؟ در پاسخ می‌توان گفت که کار پیامبر (ص) ابلاغ است و ایشان دعوت همگانی می‌کند نه هدایت و اگر انسان از اختیارش به خوبی استفاده کند در مسیر هدایت ثانویه قرار می‌گیرد. در عبارت قرآنی «ولکن الله یهدی من یشاء» اختیار وجود دارد که اگر در مسیر صحیحی قرار گیرد انسان هدایت می‌شود.

آیه «انک لا تهدی من احببت و لکن الله یهدی من یشاء تو هر کس را دوست داشته باشی نمی‌توانی هدایت کنی و خداوند است که هر کس را بخواهد هدایت می‌کند» نشان می‌دهد که حتی پیامبر (ص)

نمی‌تواند انسان را هدایت کند (ان علیک الی‌البلاغ یعنی ای پیامبر بر تو نیست مگر ابلاغ و رساندن پیام الهی) پیامبران مبعوث شده‌اند تا فطرت انسان را به سوی خداجویی بیدار کنند و پیامبر وسیله‌ای است که راه و پیام را بازگو می‌کند و خداوند است که انسان را هدایت می‌کند. در این مسیر اختیار انسان در هدایت و گمراهی وی نقش دارد.